

SPIS TREŚCI

Wstęp	19
Rozdział I. Relacja wychowawcza i perspektywy jej ujęć	35
1. Relacja	36
1.1. Definicja relacji	36
1.2. Struktura relacji i jej rodzaje	41
2. Relacja wychowawcza – ujęcie dedukcyjne	43
2.1. Uzasadnienie wyboru przesłanek pedagogicznych	43
2.2. Przesłanka antropologiczna	47
2.3. Przesłanka teleologiczna	58
2.4. Wniosek	63
3. Relacja wychowawcza – ujęcie indukcyjne	64
3.1. Pierwszy zbiór danych i ich interpretacja	64
3.2. Wniosek 1	66
3.3. Drugi zbiór danych i ich interpretacja	67
3.3.1. Pojętyczne (wytwórcze) rozumienie relacji wychowawczej	68
3.3.2. Sympojętyczne (współtwórcze) rozumienie relacji wychowawczej	70
3.3.3. Autopojętyczne (samotwórcze) rozumienie relacji wychowawczej	72
3.3.4. Integralne rozumienie relacji wychowawczej	73
3.4. Wniosek 2	74
4. Struktura relacji wychowawczej	75
4.1. Podmiot relacji wychowawczej	76
4.2. Przedmiot i narzędzie relacji wychowawczej	77
Rozdział II. Modele relacji wychowawczej	81
1. Uściślenia terminologiczne	81
2. Uwarunkowania historyczne	86
2.1. Archetyp relacji wychowawczej	86
2.2. Pierwsze próby naukowego opisu relacji wychowawczej	91
3. Główne modele relacji wychowawczej	96
3.1. Relacja wychowawcza jako „pierwotne wydarzenie się” (<i>ursprüngliches Geschehen</i>) Ernsta Kriecka	97
3.2. „Relacja pedagogiczna” (<i>pädagogischer Bezug</i>) Hermana Nohla	99
3.3. Relacja wychowawcza jako „stosunek dialogiczny” (<i>dialogisches Verhältnis</i>) Martina Bubera	103
3.4. „Stosunek wychowawczy” (<i>erzieherisches Verhältnis</i>) Friedricha W. Krona	108

3.5. Relacja wychowawcza jako „relacja rezonująca” (<i>Resonanzbeziehung</i>) Hartmuta Rosy	112
4. Klasyfikacje relacji wychowawczej	116
4.1. Ze względu na rodzaje korelatów	118
4.2. Ze względu na specyfikę przyporządkowania	119
4.3. Ze względu na cel	122
Rozdział III. Trójpodmiotowy model relacji wychowawczej	125
1. Dotychczasowe modele relacji wychowawczej	125
1.1. Jednopedmiotowy model relacji wychowawczej	126
1.2. Dwupodmiotowy model relacji wychowawczej	127
1.3. Bezpodmiotowy model relacji wychowawczej	128
2. Źródła inspiracji dla trójpodmiotowego modelu relacji wychowawczej	129
2.1. Okres do samodzielności naukowej pedagogiki	130
2.2. Okres samodzielności naukowej pedagogiki	135
3. Struktura trójpodmiotowego modelu relacji wychowawczej	147
3.1. Podmioty relacji wychowawczej	148
3.1.1. Podmiot „Ty”	149
3.1.2. Podmiot „Ja-wołające”	150
3.1.3. Podmiot „Ja-(po)wołane”	155
3.2. Relacje między podmiotami	157
3.2.1. Bezpośrednia zewnętrzna relacja wychowawcza	158
3.2.2. Pośrednia zewnętrzna relacja wychowawcza	160
3.2.3. Pośrednia wewnętrzna relacja wychowawcza	163
3.2.4. Bezpośrednia wewnętrzna relacja wychowawcza	164
3.3. Cele relacji wychowawczej	168
3.3.1. Cel ogólny	169
3.3.2. Cele etapowe	169
3.3.2.1. Cel bezpośredniej zewnętrznej relacji wychowawczej	170
3.3.2.2. Cel pośredniej zewnętrznej relacji wychowawczej	171
3.3.2.3. Cel pośredniej wewnętrznej relacji wychowawczej	172
3.3.2.4. Cel bezpośredniej wewnętrznej relacji wychowawczej	173
Rozdział IV. Praxis relacji wychowawczej	175
1. Fundamentalna perspektywa metodyczna	176
2. Narzędzia w relacji wychowawczej – fakty wychowawcze	180
2.1. Miejsce i znaczenie narzędzi w relacji wychowawczej	180
2.2. Rodzaje faktów wychowawczych	183
3. Specyfika <i>praxis</i> w odniesieniu do podmiotów relacji wychowawczej	188
3.1. <i>Praxis</i> wychowawcy „Ty”	188
3.1.1. Zasada fizycznej obecności	189
3.1.2. Zasada zbliżenia	191
3.1.3. Zasada amatorstwa	193
3.1.4. Zasada prowadzenia	194
3.1.5. Zasada źródłowych relacji w rodzinie	196
3.2. <i>Praxis</i> „Ja-wołającego”	199
3.2.1. Zasada obudzenia	200

3.2.2. Zasada kairoagogicznego przeżywania czasu	201
3.3. <i>Praxis</i> „Ja-(po)wołanego”	203
3.3.1. Zasada akceptacji obrazu	203
3.3.2. Zasada re-kreacji	204
4. Specyfika <i>praxis</i> w odniesieniu do narzędzi relacji wychowawczej	205
4.1. Fakty wychowawcze z grupy <i>physis</i>	206
4.2. Fakty wychowawcze z grupy <i>ethos</i>	208
4.3. Fakty wychowawcze z grupy <i>logos</i>	211
Zakończenie	213
Bibliografia	219
Spis schematów	237
Summary	239
Zusammenfassung	243
Indeks osobowy	247

TABLE OF CONTENTS

Introduction	19
Chapter I. Educational Relationship and Perspectives of their Approach	35
1. Relation	36
1.1. Definition of the relation	36
1.2. Relation structure and types	41
2. Educational relationship – a deductive approach	43
2.1. Justification for the choice of pedagogical premises	43
2.2. Anthropological premise	47
2.3. Teleological premise	58
2.4. Conclusion	63
3. Educational relationship – an inductive approach	64
3.1. The first set of data and its interpretation	64
3.2. Conclusion 1	66
3.3. The second set of data and its interpretation	67
3.3.1. Poietic (productive) understanding of the educational relationship	68
3.3.2. Sympoietic (cocreative) understanding of the educational relationship ...	70
3.3.3. Autopoietic (selfcreative) understanding of the educational relationship .	72
3.3.4. An integral understanding of the educational relationship	73
3.4. Conclusion 2	74
4. Structure of the educational relationship	75
4.1. Subject of the educational relationship	76
4.2. Object and tool of the educational relationship	77
Chapter II. Models of the Educational Relationship	81
1. Terminological clarifications	81
2. Historical background	86
2.1. Archetype of the educational relationship	86
2.2. First attempts at a scientific description of the educational relationship	91
3. Main models of the educational relationship	96
3.1. Educational relationship as “original happening” (<i>ursprüngliches Geschehen</i>) by Ernst Krieck	97
3.2. “Pedagogical relationship” (<i>pädagogischer Bezug</i>) by Herman Nohl	99
3.3. Educational relationship as a “dialogical relationship” (<i>dialogisches Verhältnis</i>) by Martin Buber	103
3.4. “Educational relationship” (<i>ezieherisches Verhältnis</i>) by Friedrich W. Kron	108

3.5. Educational relationship as a “resonating relationship” (<i>Resonanzbeziehung</i>) by Hartmut Rosa	112
4. Classifications of the educational relationship	116
4.1. By types of correlates	118
4.2. By specificity of the assignment	119
4.3. By purpose	122
Chapter III. Three-subject Model of the Educational Relationship	125
1. Previous models of the educational relationship	125
1.1. Single-subject model of the educational relationship	126
1.2. Two-subject model of the educational relationship	127
1.3. Subjectless model of the educational relationship	128
2. Sources of inspiration for the three-subject model of the educational relationship	129
2.1. Period through scientific independence of pedagogy	130
2.2. Period of scientific independence of pedagogy	135
3. Structure of the three-subject model of the educational relationship	147
3.1. Subjects of the educational relationship	148
3.1.1. Subject “You”	149
3.1.2. Subject “I-caller”	150
3.1.3. Subject “I-(re)called”	155
3.2. Relationships between the subjects	157
3.2.1. Direct external educational relationship	158
3.2.2. Indirect external educational relationship	160
3.2.3. Indirect internal educational relationship	163
3.2.4. Direct internal educational relationship	164
3.3. Purposes of the educational relationship	168
3.3.1. Overall purpose	169
3.3.2. Stage purposes	169
3.3.2.1. Direct external educational relationship purpose	170
3.3.2.2. Indirect external educational relationship purpose	171
3.3.2.3. Indirect internal educational relationship purpose	172
3.3.2.4. Direct internal educational relationship purpose	173
Chapter IV. Praxis of the Educational Relationship	175
1. Fundamental methodological perspective	176
2. Tools in the educational relationship – educational facts	180
2.1. Place and importance of tools in the educational relationship	180
2.2. Types of educational facts	183
3. Specificity of <i>praxis</i> with regard to the subjects of the educational relationship	188
3.1. <i>Praxis</i> of the educator “You”	188
3.1.1. The principle of physical presence	189
3.1.2. The principle of rapprochement	191
3.1.3. The principle of amateurism	193
3.1.4. The principle of guidance	194
3.1.5. The principle of source relationships in the family	196
3.2. <i>Praxis</i> of the “I-caller”	199

3.2.1. The principle of awakening	200
3.2.2. The principle of the kairoagological experiencing of time	201
3.3. <i>Praxis</i> of the “I-(re)called”	203
3.3.1. The principle of the image acceptance	203
3.3.2. The principle of re-creation	204
4. Specificity of <i>praxis</i> with regard to the tools of the educational relationship	205
4.1. Educational facts from the <i>physis</i> group	206
4.2. Educational facts from the <i>ethos</i> group	208
4.3. Educational facts from the <i>logos</i> group	211
Conclusion	213
Bibliography	219
List of Diagrams	237
Summary	239
Zusammenfassung	243
Index of Persons	247

INHALTSVEZEICHNIS

Einleitung	19
Kapitel I. Erzieherische Beziehung und die Perspektiven ihrer Behandlungen	35
1. Beziehung	36
1.1. Definition der Beziehung	36
1.2. Struktur der Beziehung und ihre Arten	41
2. Erzieherische Beziehung – deduktiver Ansatz	43
2.1. Begründung für die Wahl der pädagogischen Voraussetzungen	43
2.2. Anthropologische Voraussetzung	47
2.3. Teleologische Voraussetzung	58
2.4. Schlussfolgerung	63
3. Erzieherische Beziehung – Induktionsansatz	64
3.1. Der erste Datensatz und seine Interpretation	64
3.2. Schlussfolgerung 1	66
3.3. Der zweite Datensatz und seine Interpretation	67
3.3.1. Poietisches (kreatives) Verständnis der erzieherischen Beziehung	68
3.3.2. Sympoietisches (kokreatives) Verständnis der erzieherischen Beziehung	70
3.3.3. Autopoietisches (selbstkreatives) Verständnis der erzieherischen Beziehung	72
3.3.4. Ein integrales Verständnis der erzieherischen Beziehung	73
3.4. Schlussfolgerung 2	74
4. Struktur der erzieherischen Beziehung	75
4.1. Subjekt der erzieherischen Beziehung	76
4.2. Objekt und Werkzeug der erzieherischen Beziehung	77
Kapitel II. Modelle der erzieherischen Beziehung	81
1. Terminologische Klarstellungen	81
2. Historische Bedingungen	86
2.1. Der Archetyp der erzieherischen Beziehung	86
2.2. Erste wissenschaftliche Versuche zur Beschreibung der erzieherischen Beziehung	91
3. Hauptmodelle der erzieherischen Beziehung	96
3.1. Erzieherische Beziehung als „ursprüngliches Geschehen“ von Ernst Krieck	97
3.2. „Pädagogische Beziehung“ von Herman Nohl	99
3.3. Erzieherische Beziehung als „dialogisches Verhältnis“ von Martin Buber	103
3.4. „Erzieherisches Verhältnis“ von Friedrich W. Kron	108
3.5. Erzieherische Beziehung als „Resonanzbeziehung“ von Hartmut Rosa	112

4. Klassifizierung der erzieherischen Beziehung	116
4.1. Aufgrund der Arten von Korrelaten	118
4.2. Aufgrund der Besonderheiten der Zuordnung	119
4.3. Aufgrund des Ziels	122
Kapitel III. Drei-Subjekt-Modell der erzieherischen Beziehung	125
1. Bisherige Modelle der erzieherischen Beziehung	125
1.1. Ein-Subjekt-Modell der erzieherischen Beziehung	126
1.2. Zwei-Subjekt-Modell der erzieherischen Beziehung	127
1.3. Subjektlose erzieherische Beziehung	128
2. Inspirationsquellen für das Drei-Subjekt-Modell der erzieherischen Beziehung	129
2.1. Zeit bis zur wissenschaftlichen Selbstständigkeit der Pädagogik	130
2.2. Zeit der wissenschaftlichen Selbstständigkeit der Pädagogik	135
3. Struktur des Drei-Subjekt-Modells der erzieherischen Beziehung	147
3.1. Subjekte der erzieherischen Beziehung	148
3.1.1. Subjekt „Du“	149
3.1.2. Subjekt „Ich-Anrufer“	150
3.1.3. Subjekt „Ich-Angerufener“	155
3.2. Beziehungen zwischen Subjekten	157
3.2.1. Direkte externe erzieherische Beziehung	158
3.2.2. Indirekte externe erzieherische Beziehung	160
3.2.3. Indirekte interne erzieherische Beziehung	163
3.2.4. Direkte interne erzieherische Beziehung	164
3.3. Ziele der erzieherischen Beziehung	168
3.3.1. Allgemeines Ziel	169
3.3.2. Etappenziele	169
3.3.2.1. Ziel der direkten externen erzieherischen Beziehung	170
3.3.2.2. Ziel der indirekten externen erzieherischen Beziehung	171
3.3.2.3. Ziel der indirekten internen erzieherischen Beziehung	172
3.3.2.4. Ziel der direkten internen erzieherischen Beziehung	173
Kapitel IV. Praxis der erzieherischen Beziehung	175
1. Grundsätzliche methodische Perspektive	176
2. Werkzeuge in der erzieherischen Beziehung – Erziehungsfakten	180
2.1. Ort und Bedeutung von Werkzeugen in der erzieherischen Beziehung	180
2.2. Arten von Erziehungsfakten	183
3. Besonderheit von <i>praxis</i> in Bezug auf Subjekte der erzieherischen Beziehung	188
3.1. <i>Praxis</i> des Erziehers „Du“	188
3.1.1. Das Prinzip der physischen Präsenz	189
3.1.2. Das Prinzip der Nähe	191
3.1.3. Das Prinzip des Amateurismus	193
3.1.4. Das Prinzip der Begleitung	194
3.1.5. Das Prinzip der Urbeziehungen in der Familie	196
3.2. <i>Praxis</i> von „Ich-Anrufer“	199
3.2.1. Das Prinzip des Erwachens	200
3.2.2. Das Prinzip des kairoagogischen Erlebens der Zeit	201
3.3. <i>Praxis</i> von „Ich-Angerufener“	203

3.3.1. Das Prinzip der Akzeptanz des Bildes	203
3.3.2. Das Prinzip der Re-Kreation	204
4. Besonderheit von <i>praxis</i> in Bezug auf die Werkzeuge der erzieherischen Beziehung ..	205
4.1. Erziehungsfakten aus der Gruppe <i>physis</i>	206
4.2. Erziehungsfakten aus der Gruppe <i>ethos</i>	208
4.3. Erziehungsfakten aus der Gruppe <i>logos</i>	211
Schlusswort	213
Literaturverzeichnis	219
Liste der Diagramme	237
Summary	239
Zusammenfassung	243
Personenverzeichnis	247